# کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری: مروری بر مطالعات

**هومان منوچهری[1]، الهام ایمانی[2]، فروزان آتش زاده شوریده[3]، حمید علوی مجد[4]**

[1]. گروه علوم پایه، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

شناسه ارکید: 0000-0003-0393-6704

[2]. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران.

[3]. گروه مدیریت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

[4]. گروه آمار زیستی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، دوره ششم شماره اول بهار و تابستان ۹۸ صفحات ۶۰-۷۳.

## چکیده

**مقدمه و هدف:** شواهد نشان می دهند با وجود افزایش تمایل دانشجویان پرستاری برای اشتغال به کاردانشجویی، هنوز بسیاری از مسائل مرتبط با آن ناشناخته باقیمانده است. هدف از این مطالعه مروری بر کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری است.

**روش‌ها:** این مطالعه در سال ۱۳۹۶ با مرور منابع و مقالات منتشرشده و در دسترس داخلی و خارجی مرتبط با کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری و جستجو در بانکهای اطلاعاتی Google Scholar، Elsevier، Proquest، Scopus، Pubmed، SID و بانک مقالات پزشکی ایران انجام گردید. محدوده زمانی انتخاب مقالات سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۷ بود. مقالاتی که زبان اصلی آنها غیر از زبان فارسی یا انگلیسی بود، از مطالعه خارج گردید.

**یافته ها:** تجربه کاردانشجویی، اجتماعی شدن دانشجویان پرستاری برای ورود به حرفه را تحت تأثیر قرار داده و مزایایی از قبیل کاهش نسبی مشکلات مالی، افزایش مهارتهای پرستاری، تجربیات بالینی، اعتماد به نفس و استقلال و کاهش سطح استرس دارد. کاردانشجویی می تواند اثرات منفی نظیر عدم تمرکز، خستگی، فرسودگی، کاهش پیشرفت تحصیلی و استرس داشته باشد. عواملی نظیر انگیزه مالی، داشتن رفاه و زندگی اجتماعی مناسب، رضایت فردی، افزایش تجربه و مهارتهای عملکردی و آشنایی با دوستان جدید سبب جذب دانشجویان به سمت کاردانشجویی می گردد.

**نتیجه گیری:** کاردانشجویی و پیامدهای مثبت و منفی آن مسئله‌ای مهم در آموزش پرستاری می‌باشد و به راحتی می تواند عملکرد آکادمیک دانشجویان و حتی وضعیت جسمی و روانی آنها را تحت تأثیر قرار دهد. اثرات مثبت قابل پذیرش هستند، ولی لازم است اثرات منفی مورد ارزیابی قرار گرفته و تا حد امکان برطرف گردند.

**کلیدواژه ها:** اجتماعی شدن، پیشرفت تحصیلی، دانشجوی پرستاری، صلاحیت حرفه‌ای، مهارت‌های بالینی.

نویسنده مسؤول:
الهام ایمانی.
گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران.
کد ارکید:
0000-0003-3957-3343
Email:
eimani@hums.ac.ir

**نوع مقاله:** کاربردی

**دریافت مقاله:** ۹۶/۱۱/۰۷ اصلاح نهایی: ۹۷/۰۳/۲۳ پذیرش مقاله: ۹۷/۰۵/۰۸

**ارجاع:** منوچهری هومان، ایمانی الهام، آتش زاده شوریده فروزان، علوی مجد حمید. کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری.راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی۱۳۹۸؛ ۶(۱): ۶۰-۷۳.

## مقدمه

امروزه، تحت تأثیر سیاست‌های آموزشی و روش‌های مختلف حمایت مالی از دانشجویان، دانشجویان پرستاری به صورت تمام وقت در دانشگاه مشغول به تحصیل هستند، ولی با این وجود، به کار نیمه وقت هم مشغول می‌شوند. حتی برخی از دانشجویانی که به تحصیلات تکمیلی مشغول هستند نیز به صورت نیمه وقت کار نموده و از این طریق، هزینه تحصیل خود را تأمین



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

می‌نمایند. در عین حال، شواهد کافی در دست نیست که این اشتغال تا چه حد عملکرد آکادمیک و تجربیات دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۱). شواهد ملی و بین‌المللی نشان می‌دهند که بسیاری از دانشجویان پرستاری در حین تحصیل تمام وقت به کار بالینی اشتغال می ورزند (۲, ۳). آمارها نشان می‌دهند که۵۰ تا ٦۰ درصد دانشجویان در کشورهای آسیایی مشغول کاردانشجویی هستند (٤, ٥).

یکی از مشکلاتی که در تمام جهان با آن مواجه هستیم، کمبود پرستار است و پیش‌بینی می شود در دهه آینده این کمبود بیشتر شود (٦). عوامل زیادی با این کمبود ارتباط دارند که می توان به درصد زیاد پرستاران با سابقه و در شرف بازنشستگی، افزایش نیازهای مراقبتی، و ناتوانی در جذب سریع پرستاران اشاره نمود (٦, ۷). یکی از راهکارها برای مواجهه با کمبود نیرو به صورت منطقه ای، افزایش پذیرش دانشجویان پرستاری است. در حال حاضر، تغییرات اجتماعی و رفتاری سریعی در تمام دانشجویان دانشگاه‌ها در حال شکل‌گیری است. دانشجویان تمایل زیادی به کاردانشجویی دارند، زمان کمتری را در دانشکده‌ها سپری می کنند و از آنها انتظار می‌رود که همچنان معدل‌های بالایی داشته باشند، در حالی که آنها در مقایسه با افراد مشابه خودشان در دهه گذشته تلاش کمتری برای درس خواندن دارند (۸). کاردانشجویی می‌تواند فرصت دانشجو را برای مطالعه کاهش داده و متعاقباً، پیشرفت تحصیلی وی را تحت تأثیر قرار دهد (۹).

در سال‌های اخیر، تعداد دانشجویان تمام وقتی که کار دانشجویی می‌کنند به بیش از ۵۰ درصد رسیده و امروزه، ٥٦ درصد دانشجویان تمام وقت مشغول انجام کاردانشجویی هستند. این موقعیت یک وضعیت برد- برد ایجاد می‌کند، به طوری که هم مؤسسات استخدام کننده دانشجویان از یک نیروی کاری انعطاف‌پذیر، با هوش و ارزان قیمت استفاده می‌کنند و هم دانشجویان قادر خواهند بود برای رفع مشکلات مالی در حین تحصیلشان کار کنند (۱۰). با افزایش تأکید بر فرصت‌های استخدامی و موقعیت‌های بعد از فارغ التحصیلی در سال‌های اخیر، ارتباط میان تجربه کاری قبل از فارغ‌التحصیلی و تحصیلات با دقت بیشتری بررسی شده و بهتر درک شده است. Curtis و Shani (۲۰۰۲) دریافتند که بین تجربه کار نیمه وقت دانشجویان و عملکرد آنان ارتباط وجود داشته و این کار در توسعه مهارت‌ها نقش دارد (۱۱).

مطالعات نشان می دهند که عواملی همچون استرس محیط بالین و مسائل مالی و اقتصادی می‌توانند به طور منفی بر تجارب دانشجو در برنامه آموزش پرستاری مؤثر باشند. مسائل مالی به طور ویژه اثر زیادی بر دانشجویان پرستاری دارد، بخصوص در مورد افرادی که نسبت به خانواده خود و یا جهت تأمین مسکن مسئولیت دارند. این مسائل باعث افزایش تمایل دانشجویان تمام وقت به کار دانشجویی می‌گردد. با وجود شواهد زیاد ناشی از اشتغال دانشجویان به کار دانشجویی، تحقیقات اندکی ارتباط بین کاردانشجویی و پیامدهای تحصیلی دانشجویان پرستاری را بررسی نموده‌اند (۱, ۹).



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

پژوهشی نشان داد که ۷۸ درصد دانشجویان در استرالیا مشغول به کار بوده و نیمی از آنها بیش از ۱۶ ساعت کار در هفته انجام می دهند (۹). مطالعات نشان داده‌اند که کار بیش از ۱۶ ساعت در هفته، عملکرد آکادمیک دانشجویان را به طور منفی تحت تأثیر قرار می‌دهد (۱۲-۱۴). طوریکه طبق یافته‌های یکی از مطالعات، میزان ساعات کار دانشجویان پرستاری در هفته عاملی جهت پیشگویی عملکرد آکادمیک آنها است و هرچه ساعات کار بیشتر می‌شود، نتایج منفی تری در عملکرد دانشجو در طول دوره و معدل او حاصل می‌گردد (۱, ۹). بیشتر مطالعات ۸ تا ۱۳ ساعت کار در هفته را گزارش کرده اند و تعدادی از مطالعات نیز بیش از ۳۰ ساعت کار در هفته را مطرح نموده‌اند (۱۵).

با وجود افزایش تمایل دانشجویان پرستاری برای اشتغال به کاردانشجویی، هنوز بسیاری از مسائل مرتبط با آن ناشناخته باقیمانده و نیاز به تحقیقات وسیع‌تر و جامع‌تری در خصوص کاردانشجویی و مشکلات و پیامدهای آن احساس می شود. هدف از این مطالعه مروری بر کاردانشجویی و علل گرایش دانشجویان پرستاری به سمت آن و همچنین چالش‌های مرتبط با این پدیده در سراسر جهان است.

## روش ها

این مطالعه در سال ۱۳۹۶ با مرور منابع و مقالات منتشر شده و در دسترس در چهار مرحله انجام گردید. متون و مقالات داخلی و خارجی در دسترس جهت انجام این مطالعه مورد استفاده قرار گرفتند. مراحل انجام مطالعه شامل اجرای استراتژی جستجو، جمع آوری مقالات و بررسی اولیه آنها، بررسی نهایی و گزینش مطالعات و تحلیل مقالات بود. استراتژی جستجو شامل مطالعاتی بود که کاردانشجویی را در دانشجویان پرستاری مورد بحث قرار داده بودند. به منظور انجام این مطالعه، جستجو در پایگاه‌های اطلاعات علمی داخل و خارج کشور شامل Pubmed، Scopus، Proquest، Elsevier، Google Scholar، SID و بانک مقالات پزشکی ایران با استفاده از کلیدواژه های work during studying, nursing student, skill and experience برای منابع انگلیسی و کلیدواژه های کار حین تحصیل، دانشجوی پرستاری، مهارت و تجربه برای منابع فارسی، به صورت مجزا و ترکیبی انجام گردید و مقالات مرتبط از پایگاههای اطلاعاتی و مجلات گرفته شد. البته در برخی از این مقالات به موضوع کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری در کنار سایر رشته های علوم پزشکی اشاره گردیده بود. در جستجوی اولیه ۵۲۰ مقاله به دست آمد. در مرحله دوم جمع‌آوری مقالات و بررسی اولیه آنها انجام گردید. از مجموع مقالات به دست آمده، ۳۵ مقاله دارای عناوین مرتبط با موضوع بودند.

در مرحله بررسی نهایی و گزینش مطالعات، کلیه عناوین و خلاصه مقالات بر اساس معیارهای لازم مورد بررسی قرار گرفتند، این معیارها شامل دسترسی به اصل مقاله و مقالات مرتبط با کار دانشجویی در دانشجویان پرستاری و زبان انگلیسی در سایت‌ها و پایگاه های خارج از کشور و زبان فارسی برای سایت های داخل کشور بودند. محدوده زمانی انتخاب مقالات سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۷ بود و براین اساس مقالات مرتبط انتخاب و



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

مقالات غیر مرتبط حذف شدند. تناسب مقالات توسط دو تن از محققین به شکل مستقل مورد بررسی قرار گرفت. مقالات تکراری کنار گذاشته شدند. با بررسی چکیده مقالات، ۱۹ مقاله گزینش شد. مشخصات مقالات انتخاب شده در جدول ۱ آمده است. در مرحله تحلیل مقالات، محتوای انتخاب شده به دقت چندین بار مطالعه و خلاصه‌برداری شد. پس از تسلط کامل بر موضوع، جنبه‌های مختلف مقالات مورد بررسی قرار گرفتند.

**یافته‌ها**

با مطالعه مقالات انتخاب شده مشخص گردید تعداد دانشجویان شاغل به کاردانشجویی در حال افزایش است و هر چه ساعات درگیری دانشجویان در کاردانشجویی بیشتر باشد، اثرات بیشتری بر آنها خواهد داشت (۱). گزارشها نشان می‌دهند که کاردانشجویی می تواند اثرات مثبت و منفی بر یادگیری و تجربیات دانشجویان داشته باشد و بر نحوه ورود آنها به بالین بعد از فارغ‌التحصیلی، سازگاری با محیط کار و کسب صلاحیت‌های بالینی مؤثّر باشد (۱۶). در حرفه هایی مانند پرستاری، کاردانشجویی مزایایی برای دانشجویان این رشته به همراه دارد. دانشجویان شاغل در مطالعات ابراز داشته اند که نیازهای یادگیری‌شان متفاوت از سایر دانشجویان است، زیرا به دلیل تجربیاتی که در کار بدست آوده‌اند، اطلاعات بیشتری داشته و احساس می‌کنند نیاز کمتری به آموزش مهارت‌های بالینی دارند(۱۷). تجربه کار، دانشجویان را در معرض واقعیت پرستاری قرار می‌دهد. بنا به برخی مطالعات، دانشجویانی که تجربه کار مراقبتی دارند، برای ایفای نقش پرستاری بهتر آماده می‌شوند. طبق مطالعات مختلف، کار دانشجویان می‌تواند مزایایی مثل افزایش اطمینان و اعتماد به نفس، افزایش مهارت و درک مسائل و مشکلات کار واقعی را به دنبال داشته باشد (۲, ۱۱, ۱۸, ۱۹). یافته های اخیر نشان می دهند که تجربه قبلی مراقبت از بیمار می تواند تمامیت یادگیری دانشجویان و تجربیات بالینی آنها را تحت تأثیر قرار دهد (۲). دانشجویان دارای تجربه کار بالینی معتقدند که در انجام وظایف بدون راهنمایی دیگران نیز مهارت دارند. تجربه کار، اجتماعی شدن دانشجویان پرستاری برای ورود به حرفه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. تجربه کاردانشجویی همچنین فرآیند انتقال از آموزش به نقش پرستاری را تحت تأثیر قرار داده و به انتقال آنها به عملکرد واقعی و تبدیل شدن به یک پرستار حرفه‌ای کمک می‌کند (۲, ۳, ۱۳). علاوه بر این، کاهش نسبی مشکلات مالی، فرصتی در اختیار دانشجو قرار می‌دهد که مهارتهای پرستاری، تجربیات بالینی، اعتماد به نفس و استقلال خود را افزایش دهد و سطح استرس خود را کمتر کند (۲, ۱۵, ۲۰).

با وجود تمام این مزایا، کاردانشجویی با مشکلاتی نیز همراه است. انجام کارهای تمام وقت و نیمه وقت توسط دانشجویان در هنگام تحصیل می‌تواند اثراتی در بازدهی دروس و وضعیت تحصیلی آنها در دانشگاه داشته باشد (۱۶). تغییرات معدل و افت تحصیلی (۱۱, ۲۱, ۲۲)، به خطر افتادن سلامت روانی (۲۳, ۲۴)، تغییر ارزشها، نگرش و رفتار دانشجویان از جمله معایب کاردانشجویی است که مقالات به آنها اشاره نموده اند. سایر مضراتی که برای کاردانشجویی گزارش شده است شامل محدودیت



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

در زندگی و فعالیت‌های اجتماعی و فقدان آزادی برای لذت از زندگی دانشجویی، تجربه سطوح بالای تنش جسمی و روانی، متأثر شدن از رفتارهای اشتباه دیگران، از دست دادن کلاس‌ها، تأخیر در انجام تکالیف، کاهش فرصت مطالعه و تأثیر سوء بر کیفیت زندگی (۱, ۲, ۹, ۱۵, ۱۹, ۲۵–۲۸). همچنین به دلیل ایفای همزمان دو نقش به عنوان دانشجو و شاغل در حرفه، استرس و تضاد برای دانشجو ایجاد می شود (۱۷).

طبق یافته‌های مطالعات مختلف، عواملی نظیر انگیزه مالی و کسب درآمد برای رفع هزینه‌های زندگی و پرداخت شهریه های دانشگاه، داشتن رفاه و زندگی اجتماعی مناسب، رضایت فردی، افزایش تجربه و مهارت‌های عملکردی مربوط به رشته و کسب آمادگی برای شروع به کار، افزایش احتمال استخدام بعد از فارغ‌التحصیلی و آشنایی با دوستان جدید سبب جذب دانشجویان به سمت کاردانشجویی می‌گردد (۱۳, ۲۹). علل جذب دانشجویان به کاردانشجویی پیچیده بوده و عوامل متعددی از جمله فقر، مسائل مالی، درآمد ناکافی و مشارکت ناکافی خانواده در تحصیل دانشجو در آن دخالت دارند (۱۱).

**جدول ۱. خلاصه مشخصات مقالات مورد جستجو در موضوع کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری**

| ردیف | نویسنده اول | سال چاپ مطالعه | نوع مطالعه | هدف مطالعه | مهمترین یافته ها |
|---|---|---|---|---|---|
| ۱ | Houman Manouchehri | ۲۰۱۶ | کیفی | تجربیات پرستاران تازه کار از کاردانشجویی هنگام ورود به عرصه بالینی | مضامین استخراج شده شامل: توسعه دانش، افزایش مهارتها، اجتماعی شدن، رشد شخصیت، کاهش استرس و کاهش رشد ارتقای علمی |
| ۲ | Houman Manouchehri | ۲۰۱۵ | کیفی | نقش کاردانشجویی در شایستگی بالینی پرستاران تازه کار | مضامین استخراج شده شامل: نقش وظیفه پروری، نقش دانش پروری، نقش شخصیت پروری و نقش حرفه پروری |
| ۳ | Yenna Salamonson | ۲۰۱۲ | توصیفی | تعیین اثرات کاردانشجویی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری | بین ساعات کاردانشجویی و معدل دانشجویان سال آخر ارتباط معکوس وجود دارد |
| ٤ | Craig Phillips | ۲۰۱۲ | کیفی | علت انتخاب کاردانشجویی، مهارتهای کسب شده و دیدگاه پرستاران تازه کار نسبت به اثر کاردانشجویی بر انتقال به عرصه واقعی | مضامین استخراج شده شامل: استقلال مالی، کسب اطمینان و تجربه، فرصت برای آینده و تسهیل در انتقال |
| ٥ | Amanda Kenny | ۲۰۱۲ | اقدام پژوهی | بررسی مدل های کاردانشجویی و توسعه یک راهنما به منظور سیاستگذاری و برنامه ریزی در آینده | مزایای تغییر و مدل های استخدام دانشجویان و اثر آن بر نزدیکی تئوری و بالین مشخص گردید |
| ٦ | Felicity Hasson | ۲۰۱۲ | تلفیقی | بررسی وسعت و اثرات کاردانشجویی بر آموزش و یادگیری دانشجویان پرستاری | مزایایی مثل افزایش اطمینان، کسب مهارت و کار در محیط بالین و مشکلاتی مثل گیجی در نقش و تاثیر بر رفتار |
| ۷ | Ralph Hall | ۲۰۱۰ | کیفی | بررسی ارتباط بین کاردانشجویی و تحصیل | کاردانشجویی باعث تجربه سطوح بالای تنش، کاهش فرصت مطالعه و تأثیر سوء بر پیشرفت تحصیلی می شود |
| ۸ | Céire Rochford | ۲۰۰۹ | مقطعی | درک ارتباط بین کاردانشجویی و پیشرفت تحصیلی و بالینی دانشجو | تعداد ساعات کاردانشجویی پیش بینی کننده عملکرد آکادمیک، معدل و تجربه دانشجویان از دانشگاه است |
| ۹ | David Robotham | ۲۰۰۹ | توصیفی | بررسی ماهیت و ویژگی های کاردانشجویی | کاردانشجویی مزایایی مثل افزایش اطمینان و اعتماد به نفس، افزایش مهارت و درک مسائل و مشکلات کار واقعی را به دنبال دارد |



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

**ادامه جدول ۱. خلاصه مشخصات مقالات مورد جستجو در موضوع کاردانشجویی در دانشجویان پرستاری**

| ردیف | نویسنده اول | سال چاپ مطالعه | نوع مطالعه | هدف مطالعه | مهمترین یافته ها |
|---|---|---|---|---|---|
| ۱۰ | Yenna Salamonson | ۲۰۰۶ | توصیفی | تعیین اثرات سن، نژاد و کاردانشجویی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری | بیشتر دانشجویان بیش از ۱۶ ساعت کار در هفته انجام می دهند و دانشجویانی که کار نمی کنند در دروس تئوری و عملی پرستاری پیشرفت بیشتری دارند |
| ۱۱ | Robert J. Manthei | ۲۰۰۵ | توصیفی | بررسی اثرات کاردانشجویی بر زندگی دانشجویان | مضراتی که برای کاردانشجویی گزارش شده است شامل محدودیت در زندگی و فعالیتهای اجتماعی و فقدان آزادی برای لذت از زندگی دانشجویی و تأثیر سوء بر عملکرد آکادمیک و کیفیت زندگی |
| ۱۲ | Jim McKechnie | ۲۰۰۵ | توصیفی | بررسی اثرات آموزشی کاردانشجویی در دانشجویان | مضرات کاردانشجویی شامل تجربه سطوح بالای تنش جسمی و روانی، متأثر شدن از رفتارهای اشتباه دیگران، از دست دادن کلاسها، تأخیر در انجام تکالیف، کاهش فرصت مطالعه و تأثیر سوء بر عملکرد آکادمیک |
| ۱۳ | Claire Carney | ۲۰۰۵ | توصیفی | تعیین ارتباط بین کاردانشجویی، سلامت جسمی روانی و پیشرفت تحصیلی | کاردانشجویی بر سلامت جسمی و روانی دانشجویان موثر بوده و ساعات کاری بیشتر اثرات منفی بیشتری بر عملکرد آکادمیک خواهد داشت |
| ۱۴ | Susan Curtis | ۲۰۰۲ | توصیفی | بررسی اثرات کاردانشجویی بر مطالعه آکادمیک دانشجویان | بین تجربه کار نیمه وقت دانشجویان و عملکرد آنان ارتباط وجود داشته و کاردانشجویی در توسعه مهارتها نقش دارد |
| ۱۵ | Andrew Hunt | ۲۰۰۴ | توصیفی | بررسی ارتباط بین کاردانشجویی و موفقیت تحصیلی | نمرات و معدل دانشجویان شاغل کمتر از افرادی است که کار نمی کنند |
| ۱۶ | Ron Roberts | ۱۹۹۹ | توصیفی | اثرات مسائل اقتصادی بر سلامت جسمی و روانی دانشجویان | دانشجویانی که به علت مشکلا اقتصادی ساعات بیشتری درگیر کار دانشجویی هستند، سلامت روانی ضعیف تری دارند |
| ۱۷ | Tony Lee | ۱۹۹۹ | توصیفی | تعیین اثرات کاردانشجویی بر توسعه فردی و حرفه ای دانشجویان پرستاری | ادراکات دانشجویان از اثرات مثبت و منفی کاردانشجویی مشخص گردید |
| ۱۸ | هومان منوچهری | ۱۳۹۶ | کیفی | بیان چالش های کاردانشجویی از نظر پرستاران | مضامین استخراج شده شامل: مشکلات جسمی روانی، مشکلات آموزشی، مشکلات حرفه ای و تکامل نیافتگی |
| ۱۹ | هومان منوچهری | ۱۳۹۵ | کیفی | تجربه دانشجویان پرستاری از کاردانشجویی | مضامین استخراج شده شامل: اجتماعی شدن، آینده حرفه ای، پرورش شخصیت، تجربه تنش و تغییر نقش |

## بحث و نتیجه گیری

امروزه به دلایل مختلف، تمایل دانشجویان پرستاری به کاردانشجویی افزایش یافته است. همانطور که در مطالعات مختلف اشاره شده، این پدیده می تواند پیامدهای مثبت و منفی متعددی به همراه داشته باشد. از جمله پیامدهای مثبت کاردانشجویی می توان به افزایش اعتماد به نفس و استقلال، رفع مشکلات مالی و کسب تجربه کار پرستاری در شرایط واقعی اشاره نمود. در ایران، با توجه به کمبود شدید نیروهای پرستاری در سطح بیمارستان‌ها و به منظور آمادگی و افزایش مهارت‌های عملی و توانایی‌های حرفه‌ای و کسب تجربه دانشجویان پرستاری برای حضور در بخش‌های درمانی، آیین نامه ای از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با شماره



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

۱۰۱/۱۷۸/د در تاریخ ۱۳۹۳/۲/۲۰ تهیه و تدوین شده است. این آیین نامه با عنوان آیین نامه استفاده از دانشجویان گروه پرستاری در بالین (۱۳۹۳) ابلاغ شده است و در آن، هدف از کاردانشجویی برای دانشجویان به صورت زیر مطرح گردیده است:

۱- جبران کمبود نیروی پرستار در نظام سلامت با استفاده از ظرفیت دانشجویان داوطلب؛

۲- افزایش مهارت‌های عملی و توانایی‌های حرفه‌ای دانشجویان گروه پرستاری در حین تحصیل؛

۳- استفاده بهینه از عرصه‌های بالینی به منظور ارتقاء مستمر کیفیت خدمات پرستاری به صورت حرفه‌ای، کارآمد و اثربخش در مرحله دانشجویی؛

٤- آشنایی دانشجویان با حقوق گیرندگان و ارائه دهندگان خدمت در نظام سلامت و رعایت متقابل آن در خدمات پرستاری؛ و

٥- افزایش بهره وری و کاهش هزینه‌ها با پرداخت دستمزد مناسب به دانشجویان داوطلب براساس ساعت کار.

در این آیین نامه، دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور می توانند با رعایت مفاد از فعالیت دانشجویان خود در خارج از ساعت تحصیل در واحدهای وابسته بیمارستانی استفاده نمایند (۳۰).

این تجربه علاوه بر درآمد مالی می تواند اجتماعی شدن، ارزش‌ها، نگرش و رفتار دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهد. با وجود مطالعات متعددی که جهت کشف عوامل مؤثر بر اجتماعی شدن دانشجویان پرستاری انجام شده، در خصوص بررسی پیامدهای تجربه کاردانشجویی بر رشد حرفه‌ای دانشجویان پرستاری توجه اندکی شده است و قانونی برای جلوگیری از کار دانشجویان پرستاری در هنگام تحصیل وجود ندارد (۲). مجلس سنای استرالیا در سال ۲۰۰۲ در مورد کاردانشجویی برای دانشجویان پرستاری پیشنهادی به این مضمون ارائه نمود: بیمارستان‌ها باید تشویق شوند که دانشجویان پرستاری را در طول دوران تحصیل‌شان به صورت کاردانشجویی بپذیرند و حق‌الزحمه آنها را پرداخت نمایند، زیرا بر اساس شواهد، کاردانشجویی تجربه یادگیری خوبی برای آنان است (۳۱).

در دانشگاه British Columbia، دانشجویان پرستاری ممکن است در مؤسسات مراقبتی استخدام شده و فعالیت‌های خود را تحت نظارت پرستاران انجام دهند. این دانشجویان باید در طول دوره استخدام در برنامه‌های آموزش اولیه پرستاری نمره خوبی کسب نمایند و تمام دوره های تئوری و عملی را با موفقیت بگذرانند. این دانشجویان باید با استفاده از صلاحیت‌هایی که از یادگیری در طول دوره آموزشی کسب کرده اند، کار کنند. دانشجویان پرستاری در هر زمانی باید در خصوص عملکردشان مسئول و پاسخگو باشند و اگر در هر زمان مشکلی ایجاد شود، لازم است با مرکز اشتغالات دانشکده پرستاری بریتیش کلمبیا جهت راهنمایی تماس بگیرند. این دانشکده از واژه دانشجوی پرستاری استخدام شده استفاده می‌کند که برای جامعه و سایرین مشخص باشد که وضعیت این افراد به عنوان یک دانشجو و یک یادگیرنده است نه یک فرد کاملاً حرفه ای. از جمله قوانین جاری آن است که دانشجوی پرستاری



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

استخدام شده نباید بر سایر کارمندان یا دانشجویان نظارتی داشته باشد. پرستاران ناظر نیز مسئول ارزیابی و مدیریت عملکرد دانشجویان هستند. پرستاران ناظر با مؤسسه استخدام کننده همکاری دارند و عملکرد نامناسب و غیر ایمن را گزارش می‌کنند (۳۲).

از پیامدهای منفی کاردانشجویی نیز مواردی مانند کاهش پیشرفت تحصیلی، افت معدل، خستگی و فرسودگی، غیبت‌های مکرر در کلاس‌ها و کارآموزی‌ها و عدم توانایی حضور در جلسات سخنرانی اساتید، استرس و کاهش تمرکز و توجه قابل ذکر است (۹, ۱۱, ۱٦، ۲۱, ۲٤). به علت از دست دادن کلاس‌ها و تأخیر در تحویل تکالیف، نمرات این دانشجویان کمتر از افرادی است که کار نمی‌کنند (۱۱, ۲۲). یکی از دلایل پیامدهای منفی آموزشی ناشی از کاردانشجویی، خستگی متعاقب کار دانشجویی است که توانایی دانشجو برای حضور در جلسات کلاس و توجه وی بر وظایف آکادمیک را تحت تأثیر قرار می‌دهد. تعداد ساعات کار دانشجویی نیز عامل پیشگویی‌کننده پیامدهای آکادمیک برای دانشجویانی است که بیش از ۱٦ ساعت در هفته یا بیشتر کار می‌کنند و باعث ضعیف تر شدن عملکرد تحصیلی آنها می‌گردد (۹, ۲۱). تقریباً در ۲۵ درصد دانشجویانی که کاردانشجویی می کنند، تمرکز و توجه تحت تأثیر قرار می گیرد و سبب غیبت در کلاسها می شود. توجه اندک در طول سخنرانی ها به علت شیفت های شبانه می تواند باعث خستگی و فرسودگی دانشجو شود (۱۱).

محدودیت زندگی اجتماعی و سطوح بالای استرس جسمی و روانی به طور مکرر توسط دانشجویان گزارش شده است (۱۵). استرس عمدتاً پیامد فشار حاصل از مسائل مالی است که به وسیله دانشجو در طول تحصیل تجربه می شود. بر طبق مطالعات، بعد از عوامل تحصیلی، نگرانی‌های مالی مهمترین منبع استرس در طول دوران تحصیل هستند، زیرا بسیاری از دانشجویان در سطح خط فقر یا نزدیک به آن زندگی می کنند. این نگرانی‌های مالی می تواند منجر به استرس در طول دوران تحصیل شود. مطالعات حتی نشان داده‌اند که بسیاری از دانشجویان بر اثر مسائل مالی ترک تحصیل می کنند (۱).

مطالعاتی هم اثرات بهداشتی کاردانشجویی بر دانشجویان را بررسی کرده و دریافته اند دانشجویانی که مشکلات مالی بیشتری دارند، بیشتر دچار استرس روانی می شوند و با افزایش فشار اقتصادی بر دانشجویان، بسیاری از آنها برای داشتن درآمد و رفع این فشار، به دنبال کاردانشجویی خواهند بود. دانشجویان هنگام ورود به دانشگاه دچار استرس می شوند. وجود مشکلات اقتصادی بر این استرس افزوده شده و می تواند کیفیت زندگی دانشجو را تحت تأثیر قرار دهد (۲٤, ۲۸). Roberts و همکاران (۱۹۹۹) گزارش کرده اند که دانشجویانی که ساعات بیشتری درگیر کار دانشجویی هستند، سلامت روانی ضعیف تری دارند (۲۳). برطبق گزارشات، عواملی مثل مشکلات مالی، بدهی و نداشتن درآمد منظم، اثرات مضری بر زندگی دانشجویان دارند. با افزایش فشار ناشی از مشکلات مالی، دانشجویان بیشتر به دنبال یافتن یک کار پاره وقت به منظور کسب درآمد هستند و این



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

مسئله بر کیفیت زندگی دانشجویان مؤثر خواهد بود (۲۸).

همراهی تحصیل و کار باعث ایجاد تغییراتی هم در وضعیت تحصیلی و هم حرفه‌ای فرد خواهد شد. همچنین، تنش حاصل از تداخل نیازهای دوره دانشجویی با نیازهای کاری می تواند نقش‌های متضادی برای دانشجویان ایجاد کرده و فقدان آزادی برای لذت از زندگی دانشجویی را در پی داشته باشد (۱۵). در مورد دوگانگی نقش در دانشجویان شاغل نگرانی‌هایی وجود دارد. آنان به عنوان دانشجو ممکن است در هر موقعیتی کار کنند و تضمینی نیست آنچه می آموزند مطابق با استانداردهای پرستاری باشد. از طریق ایجاد نقش دو گانه دانشجو–پرستار به طور همزمان، قطعاً درونی شدن حرفه آینده‌شان تحت تأثیر قرار خواهد گرفت و بر دیدگاه آنها نسبت به آن اثر خواهد گذاشت (۲).

علل زیادی برای اشتغال به کار در بین دانشجویان پرستاری وجود دارد. علت این تمایل معمولاً نگرانی از مشکلات مالی و کسب آمادگی برای کار در شرایط واقعی است (۲۹). مطالعات مختلف بر انگیزه مالی به عنوان اصلی‌ترین عامل گرایش دانشجویان به سمت کاردانشجویی تأکید کرده‌اند. بر طبق مطالعات، میزان همکاری والدین در تأمین هزینه های مالی دانشجو عامل بسیار مهمی در تصمیم دانشجو جهت ورود به کاردانشجویی است، به طوری که یک سوم دانشجویانی که ماهانه از والدین خود کمک هزینه دریافت نمی‌کنند، کار می‌کنند. از طرفی، تنها یک پنجم آنهایی که از والدین خود کمک هزینه می‌گیرند، در طول تحصیل کار می کنند. تعدادی دیگر نیز با اخذ وام از بانک مشکلات خود را حل می‌کنند، ولی بسیاری از آنها برای بازگرداندن وام خود تحت فشار قرار می‌گیرند (۱).

در مورد تعدادی از دانشجویان نیز رضایت فردی و داشتن تجربه، عامل اصلی گرایش به سمت کار بوده است. مطالعاتی هم بیان کرده اند که دانشجویان کار می کنند تا سبک زندگیشان مورد حمایت قرار بگیرد (۱۵). بررسی میزان تمایل دانشجویان جهت اشتغال به کاردانشجویی مورد علاقه بسیاری از محققان بوده است. مطالعات نشان می دهند الگوهای کار و اثرات آن بر دانشجویان در حرفه‌هایی مثل پرستاری متفاوت است. در حقیقت، عواملی وجود دارند که انگیزه دانشجویان را برای کاردانشجویی افزایش می‌دهند. دانشجویان معتقدند که تجربه کاری برای موفقیت آنها در آینده مفید است (۱۸) و سبب ایجاد اطمینان در آنان و افزایش تجربیات بالینی می‌شود (۱۵).

دانشجویان پرستاری بیشتر تمایل دارند در محیط‌های مرتبط با رشته خود کار کنند و در بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها مشغول کار می‌شوند. البته، تمام دانشجویان تمایل ندارند که بعد از فارغ التحصیلی، کار زمان دانشجویی خود را ادامه دهند. برای مثال، طبق مطالعه هاپل (۲۰۰۲) دانشجویان پرستاری که به صورت نیمه وقت به کار دانشجویی مشغول بوده و از سالمندان مراقبت می‌کردند، بیان نموده بودند که تمایل بسیار اندکی جهت مراقبت از سالمندان بعد از فارغ‌التحصیلی نشان دادند. این یافته نشان می‌دهد که بسیاری از دانشجویانی که در کار دانشجویی به مراقبت از سالمندان می‌پردازند و در سرای سالمندان کار می‌کنند، هدفشان کسب تجربه



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

عملی نیست، بلکه بیشتر رفع مشکلات مالی است. در بررسی تجربیات این دانشجویان پرستاری مشخص شد که اشتغال به کاردانشجویی اثراتی منفی برای دانشجویان در پی دارد که شامل تصویری منفی از کار به علت خستگی بیش از حد، تکراری بودن کار و فقدان هیجان، ماهیت ناخوشایند محیط کار، دیدگاه منفی نسبت به سالمندان و عدم نیاز به داشتن اطلاعات و مهارت تخصصی جهت مراقبت از آنان است (۳۳). Hunt و همکاران (۲۰۰٤) نیز به مفهومی مشابه همین مطلب رسیدند که کاردانشجویی با هدف رفع مشکلات مالی انجام می‌شود، به جای این که کسب تجربه در نظر گرفته شود. در این مطالعه علت عمده از نظر دانشجویان در خصوص تمایل به کاردانشجویی مسائل مالی بخصوص پرداخت بدهی‌ها ذکر شده بود (۲۲). Carney (۲۰۰۰) هم دریافت که بیشتر دانشجویان درباره وضعیت مالی خود طی تحصیل در مقاطع تکمیلی نگران هستند و این مسئله باعث می‌شود به دنبال کاردانشجویی باشند (۲۱).

البته علی رغم این که استفاده از خدمات دانشجویان گامی در جهت کاهش کمبود نیروی انسانی در بیمارستان‌ها است، اما به دلیل عدم وجود زیرساختهای ضروری جهت اشتغال آنان، ممکن است مشکلاتی نظیر خطاهای پرستاری به وجود بیاید. احتمالاً علت بروز این مشکلات مواردی از قبیل ناکافی بودن دانش تخصصی پرستاری، عدم تکامل ویژگی‌های فردی و ناکامل بودن صلاحیت‌های حرفه‌ای دانشجویان می باشد. عوامل زمینه ای نظیر عملکرد غیر ایمن، ناآشنایی با محیط کار و مسائل قانونی و فقدان انگیزه و اعتماد به نفس می توانند در بروز مشکلات مربوط به کاردانشجویی مؤثر باشند. محققین معتقدند تجربیات بالینی دانشجویان در طول برنامه آموزش پرستاری نیازهای یادگیری آنها را به اندازه کافی برآورده نمی‌کند (۲, ۳٤). بنابراین، عملکرد دانشجویان پرستاری غیر ایمن بوده و آشنایی آنها با مسائل حرفه‌ای کافی نیست. وجود دانشجویان در بخش‌ها به عنوان نیروی کار پرستاری و ناکارآمدی و صلاحیت ناکافی آنها سبب بروز رخدادهایی می‌شود که بعضاً جبران ناپذیر بوده و بار کاری پرستاران را افزایش می‌دهد. این اثرات شاید ناشی از این حقیقت باشد که کار دانشجویان پرستاری به اندازه کافی ساختاریافته نیست و هدف اصلی از کار دانشجویی تأمین تعداد بیشتر نیرو جهت رفع کمبود پرستار در شرایط کنونی است. با وجود تدوین آیین‌نامه‌هایی جهت اشتغال دانشجویان به کاردانشجویی، هنوز هم میزان تأثیر تجربه کار بالینی در دوران دانشجویی بر صلاحیت بالینی افراد بعد از فارغ‌التحصیلی شناخته نشده است. کاردانشجویی و پیامدهای مثبت و منفی آن مسئله ای مهم در آموزش پرستاری می‌باشد. توجه به این موضوع تا آن حد مهم است که در اشارات مقالات مختلف، این پدیده به راحتی می‌تواند عملکرد آکادمیک دانشجویان و حتی وضعیت جسمی و روانی آنها را تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین، توجه به تمام ابعاد این پدیده و اثرات و نقش‌هایی که می تواند در زندگی دانشجویی و بعد از آن داشته باشد، بسیار حائز اهمیت است.



[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

## نتیجه گیری

در کل می توان ابراز نمود که کاردانشجویی اثرات مثبت و منفی متعددی بر عملکرد دانشجویان و پرستاران تازه کار بر جای می‌گذارد. اثرات مثبت قابل پذیرش هستند، ولی لازم است اثرات منفی مورد ارزیابی قرار گرفته و تا حد امکان برطرف گردند. با توجه به جمعیت زیاد دانشجویان متقاضی کاردانشجویی و افزایش تمایل دانشجویان به اشتغال و نیاز روز افزون به جذب آنها و تمایل مؤسسات بهداشتی به استفاده از خدمات دانشجویان، لازم است وضعیت کاردانشجویی با دقت بیشتری مورد ارزیابی قرار گرفته و در جهت اصلاح شرایط موجود تلاش کافی مبذول گردد. این پدیده با شیوع بالا در بین دانشجویان پرستاری باید سازماندهی دقیق تری شده و طوری برنامه‌ریزی گردد که در کنار اثرات مثبت آتی آن برای دانشجویان، اثرات منفی و مضرات و مشکلاتی که در پی دارد، تا حد امکان کاهش یافته و از این پدیده فراگیر، نهایت استفاده به عمل آید.

برنامه‌ریزی شیفت‌ها برای دانشجویان باید به نحوی باشد که ضمن به حداقل رساندن آسیب‌های آموزشی و غیبت‌های دانشجویان در کلاس‌ها و کارآموزی‌ها، اهداف مورد نظر از جهت افزایش کسب تجربیات مفید بالینی به خوبی حاصل گردد و در نهایت، رضایت کافی برای دانشجویان و همچنین، پرستاران و مدیران پرستاری به وجود آید.

## محدودیت ها

از جمله محدودیت های این مطالعه عدم دسترسی به متن کامل برخی مقالات مرتبط با موضوع بود که به ناچار از ارائه نتایج آنها در قسمت یافته‌ها خودداری گردید.

## پیشنهادات

این مطالعه می تواند اطلاعات پایه ای در اختیار ما قرار دهد که بر اساس آن بتوان برنامه‌ریزی‌های بعدی جهت آموزش دانشجویان و همچنین، آموزش پرستاران و سرپرستاران هنگام کار با این دانشجویان را به نحو شایسته و مؤثر به عمل آوریم. مطالعات بعدی می تواند در راستای بررسی مشکلات و چالش‌های کاردانشجویی و راهکارهای رفع آنها انجام گردد.

## سپاسگزاری

این مطالعه بخشی از پایان‌نامه دکترای پرستاری خانم الهام ایمانی می‌باشد که با کد اخلاقی ir.sbmu.iasb.rec شماره ۱۰۰۰/۲۷۱ مورخ ۳۰/ ٤ /۱۳۹۳ تصویب گردید. نویسندگان مقاله مراتب تشکر و قدردانی خود را از پرسنل محترم کتابخانه‌های دانشکده‌های پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان که نهایت همکاری را جهت جمع‌آوری و دسترسی به مقالات با پژوهشگران داشتند ابراز می‌دارند.

[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

**Refrences:**


1. Rochford C, Connolly M, Drennan J. Paid part-time employment and academic performance of undergraduate nursing students. Nurs Educ Today. 2009;29(6): 601-6.
2. Hasson F, McKenna HP, Keeney S. A qualitative study exploring the impact of student nurses working part time as a health care assistant. Nurs Educ Today. 2013; 33(8):873-9.
3. Manouchehri H, Imani E, Atashzadeh-Shoorideh F, Alavi-Majd H. Competence of novice nurses: role of clinical work during studying. JML. 2015;8(Spec Iss 4):32-8.
4. King J. Working their way through college: Student employment and its impact on the college experience. ACE Issue Brief Washington, DC: American Council on Education. 2006.
5. Finch S, Jones A, Parfrement J, Cebulla A, Connor H, Hillage J, et al. Student income and expenditure survey 2004/05: Department for Education and Skills Nottingham; 2006.
6. Janiszewski Goodin H. The nursing shortage in the United States of America: an integrative review of the literature. J Adv Nurs. 2003;43(4):335-43.
7. Krail KA. Retaining the retiring nurse: keeping the nursing shortage at bay. Nurse Leader. 2005;3(2):33-6.
8. Kuh GD. How are we doing? Tracking the quality of the undergraduate experience, 1960s to the present. The Review of Higher Educ. 1999;22(2):99-120.
9. Salamonson Y, Andrew S. Academic performance in nursing students: influence of part-time employment, age and ethnicity. J Adv Nurs. 2006;55(3):342-51.
10. Martin E, McCabe S. Part-time work and postgraduate students: Developing the skills for employment? . JoHLSTE. 2007;6(2):29 - 40.
11. Curtis S, Shani N. The effect of taking paid employment during term-time on students' academic studies. J Further and Higher Educ. 2002;26(2):129-38.
12. Schoofs N, Bosold S, Slot V, Flentje J. Nursing student employment: impact on academic achievement. Nurse educator. 2008;33(2):57-8.
13. Phillips C, Kenny A, Smith C, Esterman A. Pre-registration paid employment choice: The views of newly qualifi ed nurses. Nurs Educ Today 2012;32(1):10-4.
14. Moreau MP, Leathwood C. Balancing paid work and studies: Working students in higher education. Studies in Higher Educ. 2006;31(1):23-42.
15. Lee T, Mawdsley JM, Rangeley H. Students' part-time work: towards an understanding of the implications for nurse education. Nurs Educ Today 1999;19(6):443-51.
16. Manouchehri H, Imani E, Atashzadeh-Shoorideh F, Alavi-Majd H. Nursing students' experiences of work while studying: a qualitative study. IJNR. 2016;11(2):32-42. Online. [Accessed 16.oct.2018]. Available from: URL: http://ijnr.ir/article-1-1714-fa.pdf [In Persian]
17. Roberts R, Golding J, Towell T, Weinreb I. The effects of economic circumstances on British students' mental and physical health. J American College Health. 1999;48(3): 103-9.
18. Salamonson Y, Everett B, Koch J, Andrew S, Davidson PM. The impact of term-time paid work on academic performance in nursing students: A longitudinal study. Int J Nurs Stud. 2012;49(5):579-85.
19. Robotham D. Combining study and employment: A step too far? Education and Training. 2009;51(4):322-32.
20. Manouchehri H, Imani E, Atashzadeh-Shoorideh F, Alavi-Majd H. experience of work while studying: Novice nurses entering the clinical arena. Res J Med Sci. 2016;10(5):465-74.
21. Carney C. The impact of part-time employment on student health and wellbeing 1999-2000. Student and Staff Support Division, University of Glasgow. 2000.
22. Hunt A, Lincoln I, Walker A. Term-time employment and academic attainment: evidence from a large-scale survey of




[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

undergraduates at Northumbria University. J Further and Higher Educ. 2004;28(1):3-18.
23.Roberts R, Golding J, Towell T, Weinreb I. The effects of economic circumstances on British students' mental and physical health. J American College Health. 1999;48(3): 103-9.
24.Manouchehri H, Imani E, Atashzadeh-Shoorideh F, Alavi-Majd H. Challenges of work during studying from the perspective of nurses: A qualitative study with content analysis approach. Koomesh J. 2017;19(2):294-308. [In Persian]
25.Hall R. The work–study relationship: experiences of full-time university students undertaking part-time employment. J Educ and Work. 2010;23(5):439-49.
21.Manthei RJ, Gilmore A. The effect of paid employment on university students' lives. Education and Training. 2005;47(3):202-15.
22.McKechnie J, Dunleavy K, Hobbs S. Student employment and its educational impact: A Scottish study. Scottish Educ Review. 2005;37(1):58-67.
28.Carney C, McNeish S, McColl J. The impact of part time employment on students' health and academic performance: a Scottish perspective. J Further and Higher Educ. 2005;29(4): 307-19.
29.Kenny A, Nankervis K, Kidd T, Connell S. Models of nursing student employment: An Australian action research study. Nurs Educ Today 2012;32(5):600-5.
30.The regulations governing for use of nursing students in clinical practice [online]. 2014 [Accessed 22.feb.2016]. Available from: URL: http://dn.behdasht.gov.ir/index.aspx?siteid=329&pageid=52847.
31.Senate Community Affairs References Committee Australia. The patient profession: Time for Action. Report on the inquiry into nursing. Common wealth of Australia, Canberra. 2002.
32. College of Registered Nurses of British Columbia. Employed Student Nurses [online]. 2007 [Accessed 10.march.2016]. Available from: https://www.crnbc.ca/WhatNursesDo/TypesOfNurses/Documents/Employed_Student_Nurses.pdf#search=employed%20student%20nurses.
33.Happell B. Nursing home employment for nursing students: valuable experience or a harsh deterrent? J Adv Nurs. 2002;39(6): 529-36.
34.Last L, Fulbrook P. Why do student nurses leave? Suggestions from a Delphi study. Nurs Educ Today. 2003;23(6):449-58.

[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]

# Work during studying in nursing students: Review of literatures

Houman Manoochehri[1], Elham Imani[2], Foroozan Atashzadeh-Shoorideh[3], Hamid Alavi Majd[4]

[1]. Associated Professor, Dept. of Basic Sciences, Nursing and Midwifery School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Orcid ID: 0000-0003-0393-6704

[2]. Assistant Professor, Dept. of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran

[3]. Associated Professor, Dept. of Nursing Management, Nursing and Midwifery School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

[4]. Professor, Dept. of Bio-Statistic, Paramedical School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

(Received 27 Jan, 2018 Accepted 30 July, 2018)

## Original Article

## Abstract

**Introduction:** Evidence suggests that despite the increasing inclination of nursing students to engage in work during studying, many of the issues associated with it remain unknown. The purpose of this study is to review of work during studying in nursing students.

**Methods:** This study was conducted in 2017 with reviewing available literature and articles related to work during studying in nursing students and searching in databases such as Pubmed, Scopus, Proquest, Elsevier, Google Scholar, SID and IDML. English and Persian articles published in 1999 to 2017 were selected.

**Results:** The work experience also influences the socialization of nursing students to enter the profession and it has benefits such as a relative decline in financial problems, increasing nursing skills, clinical experiences, self-esteem and independence, and reducing stress. Work during studying can have negative effects such as loss of concentration, fatigue, burnout, decreasing academic achievement and stress. Factors such as financial incentives, having welfare and proper social life, individual satisfaction, enhance experience and functional skills and having new friends can attract students to work.

**Conclusion:** Work during studying and its positive and negative consequences are important issues in nursing education and can easily affect academic performance of students and even their physical and mental status. Positive effects are acceptable, but negative effects should be evaluated and eliminated as far as possible.

**Keywords:** Clinical skills, Educational Achievement, Nursing student, Professional competence, Socialization.

**Citation:** Manoochehri H, Imani E, Atashzadeh-Shoorideh F, Alavi Majd H. Work during studying in nursing students. Journal of Development Strategies in Medical Education 2019; 6(1):60-73.

Correspondence:
Elham Imani.
Assistant Professor, Dept. of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran
Orcid ID:
0000-0003-3957-3343
Email:
eimani@hums.ac.ir

[ Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-30 ]

[ DOI: 10.29252/dsme.6.1.60 ]